СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 75. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 30. березня, 1929. VOL. XXXVII. No. 75. Jersey City, N. J., Saturday, March 30, 1929. THREE CENTS.

КОЛИ ВАМ ДОРОГЕ СВОЄ РІДНЕ, СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА

ҐОВЕРНОР ЛОНҐ НАЗИВАЄ ЧЛЕНІВ ЛЕҐІСЛЯТУРИ ХАБАРНИКАМИ

БАТОН РУЖ, Луїзіяна, 29. березня. — В понеділок відбудеться в сенаті голосованнє над тим, чи віддати під суд ґовернора Лонґа. Ґовернор заявив, що це робота Стендард Ойл Компані, яка підплатила членів леґіслятури, щоби при їх помочи усунути його з уряду й не допустити до наложення податку на ґазоліну. А такий податок обстоює ґовернор Лонґ.

Сенат зажадав від ґовернора подання імен осіб, яких підкупила Стендард Ойл Компані, але ґовернор такого списку досі не предложив.

ДЖЕНЗЕН ОСЯГНУВ РЕКОРД.

ПОБИВ ПОПЕРЕДНИКА ВСЬОГО НА 8 МІНУТ І 20 СЕКУНД. ЛІТАВ 35 ГОДИН.

РУЗВЕЛТ ФІЛД, Лонґ Айленд, 28. березня. — Мартин Дженсен, котрий перелетів з Сен Френсиско до гавайських островів як другий по Артурі Ґеблю, осягнув вчора рекорд літничої витревалости. Літав без перестанку 35 годин, 33 мінути й 20 секунд. Як злетів на землю, пішов сейчас спати. Казав, що сон давався йому найбільше в знаки. Відганяв його, пючи чорну каву. Найбільше хотілося спати над раном. Самі очі замикалися, а тут треба було вважати. Міг би був літати довше, але забракло ґазоліни. Через сильні вітри треба було зужити більше ґазоліни, ніж він плянував.

ФЕДЕРАЛЬНА ПРОМИСЛОВА РАДА.

ДЛЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДОБРОВІЛЬНО ЗАКЛЮЧЕНИХ УМОВ МІЖ РОБІТНИКАМИ Й ФАБРИКАНТАМИ.

НЮ ЙОРК, 29. березня. — В грудневій сесії конґресу будуть радити над виготовленим з рамени Американ Бар Ассосіейшен законопроектом в справі покликання до життя Федеральної Промислової Ради, яка малаб право леґалізувати добровільно заключені умови між орґанізаціями робітників і працедавців.

ҐЛЕС АТАКУЄ МИЧЕЛЯ.

СЕНАТОР КАЖЕ, ЩО МИЧЕЛЬ ПІДПИРАЄ БІРЖЕВИХ СПЕКУЛЯНТІВ.

ВАШИНҐТОН 29. березня. — Сенатор Картер Ґлес з Верджінії закинув Чарлзови Мичелеви, президентови Нешенел Сити Бенк, підпиранне спекуляційного біржевого божевілля. Сенатор заявляє, що тоді, коли счинився на біржі переполох і спекулятивний кредит вірвався, Мичел заявив, що він кине яких $25,000,000, щоби ратувати біржу. Ґлес твердить, що Мичел є одним з директорів того Федерального Банку, який взявся положити конець спекулятивному божевіллю. Мичел стоїть отже на перешкоді тій акції й тому повинен уступити з уряду.

Ґлес був підчас Вилсонівської адміністрації секретарем скарбу й головою Федерального Резервового Банку.

ГУВЕР ГОЛОВОЮ СКАВТІВ.

ВАШИНҐТОН, 29. березня. — Президент Гувер згодився приняти почесний уряд президента пластової орґанізації „Ди Бой Скавтс ов Америка". Бувший президент Кулидж є заступником президента тої орґанізації.

СМИТ ДИРЕКТОРОМ.

НЮ ЙОРК, 29. березня. — „Ди Метрополитен Лайф Іншуренс Компані" покликала бувшого ґовернора Смита на добре платну посаду директора компанії.

„СУХИЙ" ПЕРЕВОЗИВ ГОРІВКУ.

ТАМПА, Флорида, 29. березня. — Ще в жовтні обжалувало Федерал ґренд джурі в Джексонвил конґресмена Алфреда Микелсона за те, що перевозив алькоголь з Куби до Злучених Держав. Одна фляшка випала з пакунку й у той спосіб аґенти впали на слід та сконфіскували цілий куфер.

Справу ту затушовано. Принаймні так про це говорили. Але тепер вона виходить знову на верх. Власти кажуть, що не хотіли арештувати Микелсона з приводу того, що конґрес радив.

Микелсон відомий сторонник Протисалунової Ліґи. Він весь час побивався за форсованнем прогибіції.

ЗНОСЯТЬ ДОСМЕРТНУ ВЯЗНИЦЮ.

ЯК КАРУ ЗА НАРУШЕННЄ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ЛЕНСИНҐ, Мишиґен, 29. березня. — Стейтовий сенат ухвалив одноголосно закон, яким знесено кару досмертної вязниці, котру можна було наложити за нарушенне прогибіції. Чотири особи відсиджують у стейті того рода кару.

Протисалунова Ліґа вважає той поступок сенату великим ударом для справи форсовання прогибіції.

БУЛИ В ПРАВІ ЗАТОПИТИ.

ВАШИНҐТОН, 29. березня. — З доходжень виходить, що прибережна сторожа затопила пачкарський канадійський корабель „Ай Ем Елон" на території, на якій вона мала право це зробити, згідно з законом з 1922 року.

ДОС ВИЇХАВ ДО САНТО ДОМІНҐО.

НЮ ЙОРК, 29. березня. — Бувший заступник президента ґенерал Чарлз Дос виїхав з комісією до Санто Домінґо, щоби там зрівноважити державний буджет. Дос їде на свій власний кошт.

І ДІТЕЙ СВОЇХ ВПИСУЙТЕ. ТАК НАКАЗУЄ ВАМ ЗРОБИТИ ВАШ БАТЬКІВСЬКИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС.

КЛОПОТИ З „АЙ ЕМ ЕЛОН".

Затопленнє корабля „Ай Ем Елон" приносить Америці щораз нові клопоти. З претенсіями виступили Канада й Анґлія, а тепер ще й Франція, бо із затопленим кораблем пішов на дно французький моряк.

6,500 ДОЛЯРІВ ЗА ОДНУ КНИЖКУ.

Нюйорський книгар Ґабріел Велс заплатив шість і пів тисячки долярів за книжку Діккенса „Кавка двох міст". Книжка ця має автограф автора. Вона була видрукувана з початком минулого століття.

СМЕРТЬ ПРОЦЕСОВИЧА.

У Познані помер князь Александер Радзівіл наслідком схвильовання у звязку з процесом, веденим ним віддавна проти князя Альберта Радзівіла за Нєсвеж, а саме за зворот майорату і відшкодування на 100 міліонів золотих! Був це спір за спадщину, що сягає 115 літ узад. Суд першої інстанції відкинув скаргу і князь не міг пережити такої програної.

ЧОРНИЙ СНІГ.

З Букарешту повідомляють, що в місцевости Леспезі впав у ночі 21. лютого чорний сніг. Це був мабуть вульканічний попіл. Подібне явище запримітили в Барладі та в Ясах. Серед населення з того приводу настала паніка.

„ЛИШЕНЦІ" В МОСКВІ.

З „Ізвєстій" довідуємось, скільки в Москві є осіб, що не мають виборчого права. Є це дані адміністративного відділу місцевого совету. 15-го січня було 57,160 т. зв. „лишенців", на 16,000 більше, як при минулих виборах. Найчисленніша ґрупа між ними це приватні купці: 19,422 осіб.

ОДИН З БОГАТОМОВНИХ ПРИКЛАДІВ.

Довідуємося, що цими днями відбувались у львівській кураторії іспити для абсольвентів т. зв. вищих учительських курсів. Зложення такого іспиту управнює до учительської посади в місті. Ясно, що в умовинах нашого життя мало хто з українського учительства може користати з таких підготовчих цілорічних курсів, а вже дійсно білими круками є ті наші одиниці, що проходять через оті іспити. При цьогорічних іспитах у Львові попався якось між кандидатів один кандидат чи кандидатка гр.-кат. обряду (того точно не знаємо, бо інтересовані не вважають за відповідне інформувати про всі такі події свою станову орґанізацію і свою пресу). І щож діється? Такого кандидата просто не допускають до іспиту — під якоюсь зовсім непереконуючою, смішною притокою. І цілий рік праці та немало коштів іде намармо тільки тому, що — як висказалися „по щиросте" товариші пошкодованого (чи пошкодованої) — він (вона) є греко-кат. обряду...

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

В неділю, дня 31-го марта буде грати на радіо малий український скрипак Йосиф Снігур, член У. Н. Союза, від. 371. в Нюарку, Н. Дж., котрий вже богато разів popisувався на ріжних радіо-стаціях. Сим разом буде грати: Українські мельодії, Українська думка, Циганський Танець і інші. Радіо стація W. G. C. P., Newark, N. J. Початок о год. 3.30 пополудні.

ВПЛИВОВИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ ВСТУПАЄ ДО УКРАЇНСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА.

Перед кількома тижнями зорґанізувалась під проводом п. Калини Лисюка, відомого українського бизнесмена, українська корпорація під назвою: Self Blotting Ink Corporation, 30 E. 7th Street, New York, N. Y., для виробу новоопатентованого чорнила, яке підчас писання відразу висихає, так що зовсім не потреба уживати бібули.

На днях до цеї корпорації вступив Американець P. J. Hanlon, котрий є президентом в Bankers Loan & Trust Co. of America, а до недавна був він також віцепрезидентом в American Tobacco Co. Його то вибрано тепер президентом у Self Blotting Ink Corp.

Фабрика чорнила знаходиться тепер в Brooklyn, N. Y., а з весною буде перенесена на Нову Україну, Н. Дж., де буде побудована нова фабрика.

„МИР І СПОКІЙ".

Окружний суд у Києві розглядав у минулому році 202 випадки замахів на комуністів, при чому 85% цих справ були припинені за відсутністю відомостей про особи, які поповнили ці замахи.

ЗБІР ХЛІБА НА УКРАЇНІ.

Від першого липня до 1-го лютого зібрано на Україні хліба 67 міліонів пудів, що складає 50% до пляну. Для сівби, яка вже не за горами, потрібно ще зібрати 9 міліонів пудів.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПРОТВЕРЕЗІННЯ.

Виконавчий Комітет трудової партії Закарпатської України ухвалив відкликати свого посла Кирила Прокопа з аґрарної фракції, доручивши йому вступлення до фракції народних соціялістів. Орґан трудової партії „Русская Земля" пояснює цю ухвалу тим, що тепер партійні керовники вирішили в культурних справах, а головно щодо мови, покинути думку про ширення москвофільства та руської мови на Закарпаттю, а стати на ґрунті признання української мови, як мови всього населення цієї країни. Як зазначує газета, політичний спір між Україною та Росією вирішується в Москві та Києві, а зовсім не в Ужгороді, і тому суперечки про мову, які забирають багато часу та енерґії, мусять бути припинені. Тим більше, що ці суперечки навмисне підтримує Прага, щоб тим лекше вести чехізацію населення Закарпатської України.

ШКОЛИ НА ЗАКАРПАТТЮ.

Міністерство освіти в Празі на міжвідомчій нараді переведо ухвалу щодо будови нових шкільних приміщень на Закарпатській Україні. Ухвалено на початку наступного шкільного року збудувати 36 шкіл народних та 6 шкіл виділових з українською мовою навчання. Для підготовки дітей до шкільного віку має бути розроблений докладний плян будови приміщень для підготовчих шкіл, з яких діти могли би переходити до народних шкіл уже з певним знанням.

„ДОСЯГНЕННЯ" В УКРАЇНІЗАЦІЇ.

Українська Рада Народних Комісарів сконстатувала, що комісія по переведенню „українізації радянських урядовців" погано працює. Знову зявилося більше число урядовців, що не знають української мови, а також і партійних та инших радянських робітників. Наказано „вжити екстренних" заходів, щоби приспішити українізацію.

Ми знаємо, що з того буде, бо вже бачимо, як десятий рік большевики „українізують" Україну, все присилаючи свіжих своїх „партайманів" та русоцентристів з Московщини.

„ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА".

Від 20-го лютого до 15-го березня цього року відбувається на Україні кампанія притягнення нових вкладників до ощадних кас. На 1. січня ц. р. у всіх ощадних касах було вкладено грошей 55 міліонів карбованців. Через нову кампанію сподіваються цю суму довести до 80 міліонів, а то може й до сто. Треба зазначити, що кампанія почалася в таких формах, як це робиться все у большевиків, коли вони видущують з населення гроші, — по наказу згори переводиться на місцях розкладка в розмірі певного відсотка від заробітку, тощо.

ЗЛОДІЙ-МУДРЕЦЬ.

У Байтені на Горішнім Шлеську судили цими днями оріґінального злодія, 42-літнього робітника з Хропачева, що сидів уже 24 разів у вязниці. Коли вийшов востаннє на волю, пішов просто до того ресторану, де його арештували за крадіж. Там побив він поліцая, що прийшов на допомогу ресторгторові. На розправі завзятущий злодій відповідав на всі запити суддів з гумором. Коли його спитали, чи він має намір поправитись, відповів, що це даремна справа, бо він уродився під нещасливою зорею. Коли його спитали, чому не має особистих документів, сказав: „Поділ Горішного Шлеська зробили підчас моеї неприсутности і тому я не признаю кордонів. Іду завсіди вперед, заки не надибаю... зачинених дверей". Почувши, що дістав 2 місяці вязниці, заявив, що це безумовно занадто низька кара. Врешті похвалив увесь суд, кажучи, що ще ніколи не бачив таких розумних і чемних правників. Ідучи до арешту, крикнув усім бадьоро: „Ґлік авф!" Всі присутні щиро сміялися підчас цілої розправи.

ХРИСТІЯН РАКОВСЬКИЙ ІДЕ ПО СЛІДАМ ТРОЦЬКОГО

БУВШОГО ПОКОРИТЕЛЯ УКРАЇНИ И ГОЛОВУ РАДЯНСЬКОГО УРЯДУ ВИСИЛАЮТЬ ЗА КОРДОН. ТАКОЖ ВИСИЛАЮТЬ І БІЛОБОРОДОВА. СТАЛІН ХОРИЙ.

БЕРЛІН (Німеччина), 29. березня. — Християн Раковський та бувший комісар внутрішніх справ радянської Росії, Білобородов, по наказу якого була розстріляна царська фамілія, висилаються за межі СССР. Вони тепер знаходяться на засланню в Сибірі.

З Москви повідомляють, що Сталін тяжко хорий. У нього та сама хороба, що була у Леніна.

ВІЙНА В СЕЛАХ.

НА ПРИМУСОВЕ ЗАБИРАННЯ ХЛІБА ДЛЯ ВИЖИВЛЕННЯ МІСТ, РОБОЧИХ ТА АРМІЇ, СЕЛЯНЕ ВІДПОВІДАЮТЬ ТЕРОРОМ. БУДУТЬ ПРИВОЗИТИ В СССР ХЛІБ ІЗЗА КОРДОНУ.

МОСКВА (СССР), 29. березня. — Те, що большевики називають „клясова війна в селі", тепер стало звичайним явищем по всій Росії. Большевики поділили всіх селян на три „кляси". Бідними вони називають тих селян, в яких хліба в гарний рік вистарчає лише до Великодня; середняками називають тих, у кого хліба вистарчає від жнив до жнив, і нарешті „куркулями" тих, що мають які лишки хліба на продаж.

Щоби дістати для держави хліб від „куркулів" по примусовій розцінці, большевики користуються допомогою бідних селян та середняків, які викривають „куркульські" схованки хліба. „Куркулі" не хочуть продавати державі хліба, бо вона платить за нього надзвичайно дешево, а в той час за фабричні вироби бере непомірно високі ціни.

„Куркулі" немилосердно росправляються з доносчиками про їх „лишки" й часто вбивають їх. Це большевики казивають „клясовою війною в селі". Слідкуючи комуністичну пресу, треба сконстатувати, що така „війна" ведеться на всіх просторах бувшої імперії.

Сьогорічний державний збір хліба місцями дає менше 30% того, що очікувалося зібрати, а назагал не дає й половини. Це ставить СССР перед загрозою страшного голоду. Большевики беруться за „надзвичайні заходи", задумуючи привезти ізза кордону в СССР 250,000 тон збіжа.

КАРОЛЬ ПОВЕРНЕТЬСЯ ДО РУМУНІЇ.

РУМУНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ДІЯЧІ ВЕДУТЬ З НИМ ПЕРЕГОВОРИ В ПАРИЖІ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 29. березня. — Румунська ґазета „Куректул" повідомляє, що в Румунії робляться приготовання до повороту Кароля. Тепер з ним веде переговори в Парижі бувший міністер Манулеску, якого уряд Братіяна був арештував за пропаґанду на користь Кароля.

Сензацію зробило те, що до Кароля тепер виїхав на переговори князь Стірбей, бувший його ворог, що добився резиґнації Кароля з прав на королівський престіл. Тепер він також стоїть за поворотом Кароля в Румунію.

Премієр-міністер Маню ще до свого приходу до влади був прихильний Каролеви, а тому дійсно можна сподіватися скорого повороту Кароля в Румунію.

РЕПАРАЦІЙНІ ПЕРЕГОВОРИ.

НІМЦІ ВІДКИДАЮТЬ ВСІ ПРОПОЗИЦІЇ РЕПАРАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ. ЮНҐ УЖЕ СТРАТИВ РІВНОВАГУ Й ПОГРОЖУЄ НІМЦЯМ ТЯЖКИМИ УМОВАМИ.

ПАРИЖ (Франція), 29. березня. — Всі пропозиції репараційних сплат, які робляться зі сторони делеґатів бувшої антанти, Німці відкидають. Нарешті голова комісії, Американець Юнґ, стратив свою звичайну рівновагу й заявив Німцям, щоби вони нарешті зробили відповідне предложення, бо инакше їм доведеться в біжучому році платити всю суму річних сплат, які установлені пляном Доса.

Таксамо Юнґ підкреслив, що бувші держави антанти рішуче стоять на тому, що Німеччина мусить виплатити їм таку суму репарацій, що покриє їх воєнні борги Америці та відшкодує те, що зруйноване війною.

ДІСТАНЮТЬ РИМСЬКІ ҐАЛЄРИ.

ПО НАКАЗУ МУСОЛІНІЯ В ІТАЛІЇ ВИПОМПОВУЮТЬ ВОДУ З ОЗЕРА, ЩОБИ ДІСТАТИ З ДНА РИМСЬКІ ҐАЛЄРИ.

НЕМІ (Італія), 29. березня. — 1900 років тому римський імператор Каліґула затопив у озері Немі дві роскішні свої ґалєри. Тепер після кількох місяців роботи вода з озера випомпувана так, що вже з неї показалася частина ґалєри, яка лежала на глибині 35 стіп. Друга ґалєра лежить на глибині 45 стіп.

За кілька місяців обидві ґалєри дістануть з озера. Сподіваються, що на них знайдуть на дні озера багато старовинних цінностей.

ЦЕПЕЛІН ВЕРНУВСЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина), 29. березня. — Після безнеревного 81-годинного лету над Середземним морем, Африкою, Палестиною, Балканами, Грецією і т. д., вернувся „Граф Цепелін" до своєї бази. Підчас цього лету він пролетів 5,040 миль.

Всі пасажири надзвичайно задоволені цією подорожю й склали сердечні подяки командантови повітроплава, Екенерови, за його гарне керування.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧОГО МОЖНА СПОДІВАТИСЯ ПО ГУВЕРІ

Нюйорський кореспондент „Ди Менчестер Ґардіян Віклі" подає інтересні уваги з приводу інавґурації Гувера. Намагаючися відгадати характер адміністрації нового президента, порівнює він в першу чергу Гувера з Кулиджом.

З інавґураційної промови Гувера виходить, що він буде продовжати політику Кулиджа. Та це тільки ввічлива форма, якою попращав Гувер свого попередника. Гувер не буде міг ступати тою дорогою, якою ступав Кулидж, бо Гувер і Кулидж це дві ріжні натури. Кулидж клав найбільшу вагу на „ощадність", а Гувер глядить на все оком „інжінірської досконалости". Кулидж вірить в ощадність як таку, а Гувер тої думки, що розумна витрата є більшим добром як ощадність. Тому саме попре він цілою силою будову каналу св. Лаврентія й акцію в справі реґуляції рік. Коли з тими справами підходили до Кулиджа, то його перше питання було: А скільки це буде коштувати? А Гувера цікавить що інше, а саме: Яка буде з цього користь?

Гувер має відразу до політики. Він не любить політишенів. Якраз це й було причиною, що його не поставлено в кандидати на президента ще 1920 року. А й тоді був би він вийшов президентом і то ще більшою більшістю як Гардинґ.

Та Гувер витягнув з того консеквенції. Тому віддав себе тим разом перед виборами вцілости в руки політичних експертів і ті вже повели кампанію. Але того самого годі надіятися, коли Гувер став президентом. Кажуть, що він цілком певно освободиться цілковито спід впливу політишенів.

На Гувера покладає велику надію Европа, яка вважає його як людину інтернаціональну, яка довгі часи жила поза границями Злучених Держав і зжилася з чужими державами. В тім одначе нема зерна правди. Чим довше Гувер жив поза границями рідного краю, тим більше він привязувався до нього.

Европа особливо зацікавлена в тім, яке Гувер займе становище супроти военних довгів. Гувер був членом комісії, яка переводила редукцію тих довгів і сам заявлявся за редукцією. І він не мав би й тепер нічого проти дальшої редукції, але тільки під одним услівєм, колиб його хто переконав, що ця редукція принесе Злученим Державам якісь точно означені користи.

Інтернаціональність Гувера обявиться тільки в тім, що він буде уважати пунктом своєї амбіції, щоби причинитися до цілковитої ліквідації тих конфліктів, які остали по світовій війні. Так твердить нюйорський кореспондент.

Лев Ясінчук.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ЗАНЕПАД І САМООБОРОНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ГАЛИЧИНІ

(Докінчення)

3)

III.

Не дасться заперечити, що в розбудову економічної ділянки в Галичині вложено величезний засіб енергії. І вислід є. Але всеж таки крім допомоги культурно-освітним і гуманітарним українським установам — тяжить на українській іміґрації обовязок піддержати й економічні інституції.

Як? — дивуєтеся. Складати жертви на економічно-фінансові установи?

Ні, жертв вони не потребують. Але вимагають памяти, що є **свої** установи, які працюють виключно на користь рідного народу. Наші економічно-фінансові установи це вірне віддзеркалення складу нашої нації. Вже з кількох даних, які я навів освітлюючи українське економічне життя на Західній Україні, бачиться, що поверх ¾, а то й праця в цілости йде виключно в користь селянства, цеї подавляючої більшости між складниками нашої нації. Але треба, щоб ті установи мали засоби, які висталиби бодай приблизно на потреби. Ті засоби може в дуже значній мірі дати українська іміґрація, коли буде:

1. Відповідно забезпечено льокувати частинку своїх ощадностей у краєвих українських фінансових установах, банках;

2. закуповувати й дальше акції Земельного Банку;

3. всякі платности переводити виключно через Земельний Банк у Львові;

4. орґанізувати й пропаґувати **дрібну** ощадність та льокувати в старокраєвих установах. З такої економічної господарки іміґрації вийшлаб подвійна користь: краєві, — бо збільшилаби національний капітал, який був би виключно в розпорядимости українського народу, звільнив би український нарід у Польщі раз на все від таких несподіванок, як от з травня 1928. коли то Бaнк Господарства Краєвого, що повстав з Краєвого Банку, уфундованого грішми й українських податників, зажадав від українських фінансових установ звороту уділеного кредиту. І тільки завдяки солідности установ, що користали з кредиту та завдяки фінансовій дісціпліні вдалося обминути вимірену крізу, звертаючи кредит 520,000 зол.

З повищого представлення справи видно, що український відломок у Галичині якраз на чужу поміч не звис. Ратується сам, як може. і творить нові матеріяльні цінности, які на майбутнє мають величезне значіння. До творення тих цінностей повинна прилучитися й іміґрація всіх земель та ще й молодь виховувати з тими будучими внутрішними конечностями.

Покищо — правду кажучи — не дуже то слідно в американській іміґрації нахил піддержати економічно фінансове життя в старому краю. Крім закупна частини акцій Земельного Банку Гіпотечного не бачиться особлившої прихильности й заінтересования до тої ділянки. Частина іміґрації або снує фінансові пляни, яких виконання неможливе з огляду на істнуючі закони в Польщі, пляни, про які — як мені особисто видається — навіть самі винахідники поважно не думають. Частина іміґрації заколисує своє сумління думкою про власний банк в Америці, який робивби бизнес і корисну з господарського огляду роботу у Сх. Галичині. А частина іміґрації не вірить у ніяку орґанічну, солідарну роботу, а свої більші чи менші капітали, коли їх має, оберігає фразою, що вперед треба осягнути в Польщі політичні зміни і то... зараз.

Ніхто не стане перечити, що получити добре фінансове діло в Сх. Галичині з особистою користю тою, що дає свій капітал, — це приманчиве. зрештою зовсім зрозуміле діло. Також ніхто не буде перечити, що великої вартости був би український іміґраційний банк, який співпрацюваввби зі старим краєм, так як корисною була би в Америці всяка централя, що співпрацюючи зі старим краєм оборонялаб у світі думку про право нашого народу на самостійне політичне життя. Але те все — музика будучности, мені видається, навіть не так то близької...

Тимчасом незадовго **не стане для українського селянина варстату праці — землі.** Прецінь істнує земельний закон. У 1929 році, отже неповна за рік, мається розпарцелювати у Сх. Галичині 11,448 гектарів землі. Це вже **вся** земельна резерва, призначена до добровільної парцеляції. І, коли її не куплять українські селяне в 1929 році, то пропало! Візьме держава землю, видасть дідичам облігації (цінні папери — а може й не дуже цінні), а землю передасть... певно не Українцям. І, коли та частина іміґрації, яка бажає політичної зміни в Польщі (менше чи більше негайної) тої зміни доживе, то застане вбогого, виголоднілого українського селянина, та не добачить ніякої можности заспокоїти його земельного голоду. **А українська земля, — це Україна.** Та на тій землі будуть розживатися чужинці. Буде... Малоукраїна...

Колиб українська іміґрація, навіть не покидаючи своїх далекосяглих фінансових плянів, переслала **частину** своїх ощадностей, ульоковану в американських банках, до банків старого краю, то не тільки що від тої частини малаб більший дохід, бо замісць 3½%—6% до 7%, але ціле українське життя в Галичині одержалоб свіжих соків: банки булиб у стані дати селянам довгореченцевий кредит на викупно землі та створено би основу до виробничих підприємств і торговлі на більшу скалю. Треба би тільки не багато роздумувати й скоро ділати.

Заходилаб ще квестія, чи **певно** булиб ульоковані в українських установах у Галичині американські капітали. Навчена сумним досвідом з часу війни та польської інфляції і девалюації (спадок вартости гроша), американська іміґрація слушно побоюється, чи не „стопилисьби" її капітали тепер так, як то вже й було. Для ясности справи треба сказати, що сьогодня відносини дещо инші. Мабуть відомо, що коли Польща зичила в минулому році гроші в Америці, то Америка застерегла собі, що американські капітали мають бути ульоковані, ведені в книжках і звернені в американській валюті. Це відноситься і до приватних вкладчиків. Від тої пори всі банки, а з ними й українські перебирають, опроцентовують і виплачують вкладки, вложені в американських долярах — тільки долярами. Нема виглядів, щоби Польща звернула Америці довжні капітали. А доки їх не зверне, буде мусіти виконувати волю Америки. Цей стан мігби змінитися хиба на випадок польсько-американської війни. Та на це не тільки не заноситься ні в близчій ні в дальшій будучности, а являється прямо не до подумання.

Колиб американським українським іміґрантам видавалася порука одної установи невистарчаючою, тоді **всі** українські фінансові установи готові створити синдикат (спілку) і ручити за американські капітали солідарно.

Уґрунтовуючи сильніще наші фінансові установи, уґрунтовуємо одночасно й наше культурно-освітне життя. Бо коли „Центробанк" дає на протязі року н. пр. 6,000 зол. на культурно-освітні потреби, „Дністер" 4,000 зол. на ту ціль і т. д., то скільки вони далиб, якби так їх чистий дохід був у сотеро більший! Що можнаб за те створити!...

Державу в державі!

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Клівленд, О., В. Г. з 358 від. — Як маєте готові кліші з вистави, так перешліть, а ми їх умістимо в „Свободі".

Шикаго, Ілл., М. Б. — Ваш гарний допис про свято Шевченка прийшов запізно, бо вже зложений допис иншого дописувателя.

П. Р. — Зміст добрий, але нема правильного ритму ні риму.

Рочестер, Н. И., М. Ю. — Таких збірок не оголошуємо. Ми не маємо нічого проти того рода збірок, але оголошуємо тільки збірки на Народні Доми, Просвіти, Січи, Лути і т. п.

Шикаго, Ілл., Г. Г. С. — Нам важко передруковувати з других ґазет, коли ми переладовані оригінальним, себто спеціяльно для „Свободи" надсиланим матеріялом.

Акрон, О., Жертводавець. — Таких запитів ставити не можемо.

Свідомий. — З того рода інформаціями мусимо бути дуже осторожними. Найкраще подавати факти і не накидатисі на нікого. Бийте противників фактами, а не словами.

СПРОСТОВАННЄ:

Бриджпорт, Конн.: Зложили на інвалідів: Яків Велиток, Василь Велиток і Василь Кузів.

Іван Пігуляк (Монтреал, Канада).

В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Ми — Українці, можемо бути горді із наших національних гідностей; можемо гордитися нашою прекрасною мовою, піснею, музикою, нашим народнім театром, народнім танком та балетом, нашими вишивками, що є найкращі в світі, гуцульськими виробами, як: килимами й писанками, та різбарством і взагалі всім тим, що наш народ творив і творить душею в горю і радості. Народ наш вкладав і вкладає в це мистецтво глибоке почуття і тому воно таке багате змістом на всіх галузях народньої творчости.

І кожда з цих галузів нашого мистецтва має свою історію розвою та страшного занепаду й знов нового відродження, згідно з тим, як складалися історичні події нашої батьківщини.

300-літня неволя українського народу спиняла і не давала розвиватися і нашому мистецтвові. Вороги, які загарбували наші багаті землі, не задовольнялися тільки природнім її багацтвом, але добіралися і до нашого народнього мистецтва, по всіх його галузях.

Наше мистецтво насильно забірали для себе, присвоювали, заставляли своїх людей писати про нього історії і вже не як історію української народньої творчости, але своєї власної.

Український народ творив, а наші сусіди вороги, як Москалі (Росіяне), Поляки, Румуни, ба навіть Чехи (тепер) і Мадяри забірали це, як нібито їхнє, і цим збагачували свою культуру, як забірають це й тепер.

Так поступово на протязі цеї 300-літньої страшної неволі наша устна словесність: як казки, байки, приповідки, думи, пісні, театральне мистецтво, малярство. як старинно-церковне, так і новітнє, — народні танки, народні вишивки, різбарство і т. д., як і саму історію українського народу переробили для себе й присвоїли Росіяне та Поляки та другі наші сусіди, а наш народ, що серед найгіршего лихоліття це мистецтво творив, остався рабом без імени і слави.

Загляньмо-ж хоч трохи до російської та польської історії. Скільки вони заграбили та присвоїли на власність із нашої старинної та новітньої історії та скількиж по їхніх музеях наших дорогоцінних річей народньої творчости... Ось вам маленький образець: Старовинні козацькі полкові прапори (знамена), клейноди, булави, бунчуки й т. д. стоять в петроградських та московських музеях і церквах... А у Варшаві ще й тепер в музею (на вул. Подвале) поруч із прапорами українських Січей з Галичини (взятими в полон) стоять за склом козацькі запорожські старовинні шаблі з золотим написом на шаблі українськими літерами: „Во імя Отця і Сина і Святого Духа цею шаблею буду побіждати ворогів віри православної...Запорожського кошу..." далі стерта надпись. Над цим всім табличка: „шаблі польського оренжа". Це я бачив власними очима.

Багато наших людей збогатило російську культуру. Згадати тільки про таких велетнів як Гоголь, Короленко, Достоєвський, Немирович-Данченко, Данилевський, Купрін, Потапенко. Скільки-ж то наших кращих сил пішли працювати на науковому полі, стали видатними людьми і потім, додавши до свойого прізвища, як писав Гоголь: „ов", чи „ев", ставали Росіянами й терялися для нас. Або додавши „скі" — ставали Поляками.

Скільки-ж артистів, малярів, співаків, танцюристів та на всіх галузях народньо-державного життя загинуло в чужому, ворожому нам морі й пропало для нас, як Українців, пішло на марне для українського мистецтва і народу...

Присвоївши наше народне мистецтво, сусіди українського народу втягнули його до своєї історії і в тій формі передали світови. Через те то і в Европі і в Америці українське мистецтво вважалося за російське чи польське, бо про той народ, що власне творив те красне мистецтво, світ не знав.

Але прийшло відродження української державности, відродження українського народнього життя на всіх галузях його творчости. Не диво, що чужі народи були мало поінформованні про наше мистецтво, нашу історію, про нашу творчість. Вони в широких масах дивилися і дивляться ще й тепер на все, що українське, як на таке, як їх обзнайомила російська чи польська історія.*)

Найкраще це показалося в р. 1918, коли то всі менші ніж Українці народи могли створити свої національні держави, викликати симпатію до себе й дістати величезну поміч із боку великих держав, а Українці, які вели найстрашнійшу боротьбу за свою націю, найбільші поклали жертви в людях і в майні в змаганнях за свою державність, — державности не вибороли. Світ нас не знав, а наші вороги представили нашу землю, наші природні богацтва і все те, що вони від нас закрали, — як частину свого. Українці мусіли остатися на далі рабами та збагачувати російську, польську, а то ще й румунську та чеську культури.

Та все таки Українці зуміли саме тоді, коли наш народ змагався із нашими ворогами, щоби скинути з себе пятно раба-невільника, познайомити вчасти европейський та американський світ із нашою народньою творчістю, змити з неї (з нашої пісні) московське чи польське пятно.

Першим таким пробоєм, що обзнакомлював Европу а також американський світ із нашою народньою творчістю, була славетна „Республиканська Капеля", пізнійше „Український Національний Хор" під проводом невмирущого Олександра Кошиця. Своїм славетним хором захопив Кошиць Европу, а потім і цілий американський континент, — нагадав всім, як Европі так і в новому світові, хто такі Українці.

„Український Національний Хор" здивував і захопив цілий світ звуками натхненої пісні нашого народу, приніс до Европи, як і до Трансатлянтики нечуваний запах ароматної польової квітки широких українських степів та дав до зрозуміння, що українська нація є окремою й не хоче зносити рабства ані Росіян ані Поляків та других своїх сусідів...

Українська пісня не то, що здивувала та захопила цілий світ, ізняла із себе чуже пятно, але й покорила в першій мірі Европу... Це признали нам всі чужинці, навіть найзавзятійші наші вороги. В той час, коли співала Капеля по Европі та Америці, навіть ходила така поголоска по Европі, що коли український нарід так буде будувати свою державу, як співає свої пісні, то тій державі буде забезпечена велика будуччина. Навіть наші дипльомати признали, що „Українська Републиканська Капеля" в Европі зробила більше своїми виступами для українського народу та держави, як всі дипльоматичні місії разом. Українську пісню витали із великим інтузіязмом Французи, Англійці, Німці, Еспанці, Американці, Канадийці, а мабуть найбільше Мексиканці. Навіть найбільше холодні й здержливі англійські аристократи (Лорд Абердин) не були в силі здержатися від дитинного виявлення своїх почувань, коли „підскакували, оглядалися, крутилися та кричали до своїх сусідів, несамовито плескали і т. д. підчас співу нашої Капелі..."

Українська пісня своєю багатою своєрідною мельодією, своїм лірізмом, своєю питомою мягкістю, мрійністю та розмашистим степовим гумором здобула собі в світі перше місце — й стала признаною одною із найкращих пісень не лиш між славянськими народами, але в цілім світі.

Найвибагливіші критики в своїх рецензіях признали, що в Укр. Капелі не було мецо форте, тільки форте, пяно й пяніссімо, але це пяніссімо, яке ми мали, я певен (як заявляє Андріївський) не може досягти ніякий европейський хор, бо те пяніссімо не було тільки випрацьоване дириґентом Кошицем, але й пережите цілим хором, вистрадане кожним з нас, хористів. Тая сила фортіссімо не так давалася чути динамічно (бо в хорі співало 65—70 душ), як відчувалося психічно, це була сила голосів й нашого переживання, це була сила цілої нашої молодої нації, що зривала невольничі пута-кайдани, що їх силою накинули Росіяне та Поляки, це був біль й терпіння цілого нашого народу, в якого, як писав Франко, „з кожньою строфою, з кожньою нотою капає з серденька кров!"

Українська пісня зробила імя українському народові, як в Европі, так і в американському світові й ми не знайдемо сьогодня людей в Америці та Канаді, щоб не знали про славний „Нешенел Квайр".

Та доля, тая злая доля, не дала нашому народові волі, своєї держави... не поталанила... як довго була національна держава, або бодай мрія на скоре її повернення, то міг держатися й „Національний Хор", могли співати й наші хористи в нашім славетнім хорі. Та надії на скоре повернення нашого уряду, який удержував хор, скоро завелися. Проба зорґанізування у друге „Національного Хору" не довела до успіху не так може з артистичного боку, як фінансового. Хор власних грошей не мав, треба було продаватися американським імпресаріям, які, як дають фонди на удержування хору, то не на то, щоб робити може славу тим хором Українцям, але на те, щоб зробити тим хором капітал для себе й то не малий. Серед Українців Америки і Канади не можна було згуртувати фінансового підприємства на удержання хору. При добрім проводі хор бувби на себе та ті відсотки вкладеного капіталу відробив, та я тверджу, що серед Українців, як в Америці, так й Канаді, ще нема того почуття піддержувати своє рідне та стати в його обороні. Дотого й співаки, таки наші, коли хор перший раз був розпався, заразилися американською хоробою жадоби гроша й не хотіли співати в нашім хорі ізза малої платні, а пішли по ріжних жидівських та російських хорах, що співали не в перворядних театрах, але по кабаретах та прославляли українською піснею вже не Україну, український народ, але знову наших ворогів Росіян...

(Дальше буде).

*) На жаль, ще нема на англійській мові нашої історії, ані нашої хочби короткої літератури.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

Ч. 17.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

Тов. ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. Союза, постановило ухвалити такий проект:

1. Треба, щоби на 17 конвенції делеґати взяли під розвагу найголовнішу і найпекучішу справу, а то справу Сиротинця У. Н. Союза. Ми вважаємо, що цеї справи не треба відкладати, бо вона вже повинна бути до сього часу викінченою, а між тим чогось не можемо її покінчити. Всі признають, що за пару неділь можна мати на ту ціль гроші, але біда, що один на другого спускаємося й тому нічого не можемо зробити. Отож ми повинні постановити виконати раз таке велике і потрібне діло, для чого мусимо всі взятися до роботи, тоді будемо мати, що нам потрібно.

2. Щоби делеґати взяли під розвагу таких членів, котрі платять до У. Н. Союза поверх 20 років. Таким членам треба зменшити плачення вкладок, або цілком їх звільнити від плачення місячних вкладок.

3. Часопись „Свобода" повинна виходити більше науково, щоби в „Свободі" не находилося тілько тих перекладів, а щоби замісць того поміщувати дещо з історії, бо богато людей читає „Свободу", що історії не читали. В такий спосіб не один би прочитав, що кому потрібне. Рівнож ми домагаємося, щоби часопись була побільшена бодай до 6 сторін, а то на 4 сторони має бути матеріял до читання, а дві сторони призначити на оголошення.

4. На 17 Конвенції повинні вибрати редакційний комітет. Той комітет має право наставити менаджера органу й має мати над тим менаджером догляд. Редактора повинні делеґати вибрати на Конвенції.

5. Діточий Магазин, котрий виходить кождого місяця, не містить у собі наукового матеріялу. Нема в нім жадної української ґеографії. На нашу думку делеґати повинні би взяти під розвагу, щоби той магазин був побільшений і уліпшений. Коли нема фондів на побільшенне його, то нехай виходить що два місяці, або що три місяці, але щоби був корисніший.

6. Делеґати на 17 Конвенції повинні вибрати Надконтрольну Комісію. Ця контроля мала би контролювати, як вона сама схоче й коли сама захоче.

7. Делеґати повинні зробити так, щоби наша конвенція на будуче відбувалася перед виборами президента, бо це було би для нашої орґанізації кориснійше й більше малоби значіння перед Американцями.

8. Наш відділ бажає делеґатам 17. Конвенції доброго успіху, бо ми уважаємо цю Конвенцію важною й не звертаємо уваги на таких людий, що не хотять Конвенції. Ми всі повинні розуміти, що тільки конвенції підтримують орґанізації й надалі орґанізують членів.

За тов. ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. Союза:

Максим Головчак, предс.;
Іван Бабій, секретар;
Іван Підперигора, касієр.

Ч. 18.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Дня 10 березня на звичайних зборах відділу 341. У. Н. Союза ухвалено такий проєкт на 17 Конвенцію У. Н. Союза. Шановні делеґати: поїде вас кількасот радитись над добром нашого Батька Союза, добро удосконалити а лихе усунути, бо того вимагає справедливість. Але передовсім делеґати мусять звернути увагу, що вони в числі пару сот будуть репрезентувати трийцять тисячну групу.

1) **Справа Сиротинця.** До цього часу складали відділи й поодинокі члени добровільні жертви. Це показалось непрактичним, бо одні давали і дають дальше, а другі не дали ще нічого й через таких членів шириться деморалізація у відділі. Отже добровільні жертви най ідуть далі, т. є най припливають як найбільше, але ми є певні, що така інституція, як Сиротинець, без сталих фондів істнувати не може. Нашим бажанням є, щоби частину фонду бідних обернути на фонд Сиротинця У. Н. Союза.

2) **Календарі.** Ми переконані, що по всіх відділах чується одне й те саме нарікання від неграмотних членів, котрі кождого року ставлять опір і не хочуть платити за календар, а тому каса відділова терпить на тім, бо мусить заплатити згори за всі календарі нам надіслані. Иншого рода нарікання, коли чоловік є в однім відділі й примусово принесе календар до дому, за котрий заплатив, а жінка є в другім відділі (в жіночім товаристві або сестрицтві) й знову заплатить за календар і принесе його до дому, а до цього як ще обоє неграмотні, то чуються дуже покривдженими й дуже нарікають за непотрібні для них видатки. Тим самим утруднюється притягнення їх дітей до У. Н. Союза. Тож нашим бажанням є, щоби календарі висилати в числі після замовлення відділового секретаря й то в часі ще перед випуском з друкарні, щоби адміністрація наперед знала, в якім числі друкувати календар.

3) **Дивіденда.** Нашим бажанням є, щоби члени, котрі належать до У. Н. Союза і весь час платять безперервно через 15 літ, мали якусь полекшу в роді дівіденди, як це дають богато молодщі орґанізації (напр. Собраніе), що дають старшим членам в такий спосіб дивіденду, що член платить одинацять місяців, а дванацятий має опуст.

4) **Збільшення членів.** Нашим бажанням є, щоби У. Н. Союз приймав до старших членів від 16 року життя. В такий спосіб скорше би побільшилося членів, бо й другі орґанізації так принимають.

5) **Нагорода відділових секретарів,** котрі працюють для розвою У. Н. Союза в роді аґентів. Делеґати повинні серіозно над тим подумати, щоби відділові секретарі побирали платню з головної каси У. Н. Союза в такий спосіб, як мають з молодечого департаменту. Тим би секретарі більше дбали про збільшення членів до У. Н. Союза.

6) **Часопись.** Де отець з синами належать до департаменту дорослих, там висилається кожному часопись. А це є злишне, коли вони разом мешкають, для них вистарчаюче одне число часописи.

Бажаємо як найкращого успіху в нарадах делеґатам на Конвенції в користь і славу членам союзовцям і Батькови Союзови,

Іван Кренціґлова, делеґат;
Стефан Палівода, предс.;
Іван Кренціґлова, секретар;
Василь Яцишин, касієр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Шевченкове Свято.

Заходом аж 18 нюйорських українських товариств (так було зазначено на програмі) відбувся дня 24 березня в Українськім Народнім Домі концерт в память Тараса Шевченка. Це перший від ряду літ концерт, влаштований злученими силами. І який сором, навіть на тім концерті не було повних 500 людей, щоби виповнити і ту, на нюйорську громаду, невелику галю.

Програма свята була велика. Найкраще випали, на мою думку, промови бесідників. Вступне слово виголосив д-р В. Клодницький. Бесідник увів слухачів в поважний настрій, порівнуючи Шевченка до найбільшого вчителя світа — Христа. Другим бесідником був д-р Цегельський. Говорив на тему: Як треба святкувати память Шевченка.

Заки приступлю до обговорення музично-вокальної частини концерту, дозволю собі зробити мале застереження. На тій ділянці вважаю себе фаховцем і по тій причині годі мені глядіти на музику і спів такими очима, як глядиться у нас по всіх тих дописях, де все і всюди співали і грали: чудесно! Шануючи музику взагалі, а свою українську зосібна, не можу я мимо найбільшого силування не сказати того, що є моїм обовязком сказати, хочби те слово було гірке як полин. Я свідомий того, що в нас не можна навіть заговорити щиро й отверто про „малоросійську халтуру", бо такий піднесений голос критики вважається у нас вже розбиттєм, скажім, нашого „найкращого" народного театру і т. п. Та безкритичністю не зайдемо далеко на полі мистецтва, так, як і в нашім громадянськім і політичнім життю.

Першою точкою був виступ мішаного хору „Бандурист" під управою п. Ю. Кириченка. Той хор є на ділі аматорським, але загал звик глядіти на нього як на фаховий. Це в наших обставинах зразковий хор і саме так я на нього гляджу і таким я хотів би його бачити. Значить, я бажавби бачити хор зразковим у доборі пісень і виконанню. Я бажавби бачити такий хор, який ставився би до української пісні і до наших національних свят, на яких ту пісню співають, з повним пієтизмом до мистецтва і наших історичних подій чи осіб, яких память святкуємо.

Виходячи з тої точки погляду, мушу сказати, що хор відспівав Заповіт Т. Шевченка в дуже поганій обробітці. Хор не вивчив як слід Заповіту, звучав незрівноважений, альт вилазив, а баси в форте звучали не в тоні.

Можна за це винувати диріґента, бо в хорі співаки добрі, але ради справедливости треба додати, що й добрий диріґент нічого не вдіє, коли хористи не ходять правильно на проби. Правда, що за цю роботу нема ніякої заплати, але хто любується в співі, для того любов співу є вже заплатою, а далі заплатою є й той ентузіязм, з яким у нас витає публика кождий виступ „Бандуриста".

Третю точку проголошено так:

3. а) „Ой чогож ти почорніло"

• •

б) „Гуляли" (О. Ніжанковського) Мужеський Хор „Б. Лепкого".

До точки а): Музична вартість цеї пісні незнаного автора цілковите зеро.

Чотири стрічки одної мельодії повторяються, а все із новими словами. Пісня гомофонічна: мельодія у першому голосі, а другі голоси дають гармонійний підклад. Мельодія чужа і противна духові слів, а гармонія примітивна. Не стало „духу" авторові такої „музики" і він собі обірвав поему Шевченка на словах:

„А ви вже ніколи" — і хіба самі слухачі доспівали собі дальшу часть поеми по словах:

„А ви вже ніколи
Не вернетеся на волю,
Будете орати, —
Мене зтиха та, орючи,
Долю проклинати".

Стільки про точку 3. а), а 3. б) — це стара пісня Ніжанковського („Гуляли"). Пісня ця має за собою традицію; хоч і дилетатська та, як, то кажуть, „від щирого серця". Одна біда: песимізм, мовляв: „Най другі гуляють, а „я більше гуляти не буду".

Ця пісня попала після найбільш песимістичної поеми Шевченка (Берестецьке поле), та, як-не-як, а на песимізм, і то такий чорний, у нас **не повинно бути місця.**

Муж. Хор „Б. Лепкого" (чому не імени Б. Лепкого?) невеличкий, тільки кільканацять душ. Голоси не лихої якости, однак не зіспівані. Нещасливою була партія баса в „Гуляли" при словах: „Не піду, братчики, я з вами". Соліст підніс і після того хор мусів податися о пів тону вище.

Над таким гуртом чоловічих голосів варта попрацювати, тоді бувби симпатичний чоловічий хор. — Диріґент хору є дякоучитель Савіцький, який, як може і як вміє, так працює.

5. точка: Сольо-спів гр. Г. Фенчинської („Айстри" і „Гопак"). Голос співачки милий і варта над його вишколенням попрацювати у доброго вчителя. „Айстри" випали складно та вдоволяюче, за те „Гопак" непідходячий співачці; твір цей потребує більшого голосу і великого вміння модуляції голосу.

Фортепяновий супровід вела гр. І. Скубівна. Часто послідніми часами бачимо цю акомпаніяторку на наших концертах і думаємо, що виробиться вона на добру силу.

6. точка: Виступ хору „Бандурист". Перша пісня: „Де Дніпро наш котить хвилі" (М. Вербицького), переложена із мужеського хору на мішаний не дуже щасливо. Друга: „Кантата Шевченкові", музика Кирила Стеценка. — Композиція ця більших розмірів, обчислена на більший хор із фортепяном. Ми почули тепер тільки частину цього твору й то без фортепяну.

Третьою піснею була „Дівчина Уляна". За таке відспівання належиться найкращий кредит і диріґентови і хорови, але: коли цей хор так гарно продукує цю пісню (до речі: на Шевченківське свято вона не надається), то видно, що хор як слід опрацював її — і — давайте такого опрацювання иншого зрілого твору, а годі й друге вийде як найкраще.

7. Далі відспівав хор ім. Лепкого „Гамалію" (музика М. Біликовського). Композиція ця на чоловічий хор в супроводі фортепяну. М. Біликовський самоук-музик, літ не менше трицять тому скомпонував музику до поеми Т. Шевченка „Гамалія", переплітаючи хори деклямацією. На ті часи ця композиція уходила у нас за не злу річ, але сьогодня ми вже мусимо ставитися до музики серіозно і зрілий музик скаже про цей твір таке: річ перестаріла та і маловартісна.

Прямо у нас тепер серед музиків ніхто не відважився би до слів Шевченка „Наш отаман Гамалія" — давати мельодію „польки", або слова „Слава тобі, Гамалiє" вбирати у мельодію дешевого „многая літа".

Найвища пора, щоби наші хори дали собі спокій із цею „Гамалією", бо вона (ця музика до „Гамалії") нам ні трохи чести не принесе.

10. точка: Деклямація поеми Шевченка „До Основяненка" (гр. Фесолович). Гр. Фесолович дбайливо вивчив поему і добре деклямував, одначе варта було перед деклямацією дати мале пояснення до поеми. Таке пояснення далоби краще зрозуміння поеми, звернено до нашого письменника Гр. Квітки Основяненка.

12. Хор „Бандурист" відспівав пісню „За Рідний Край" не дуже щасливо, бо баси змилили („Земля дуднить"); другу: „Повій, вітре" відспівано краще. Про саму пісню треба згадати, що це обрібка Ступницького, шедевр у нашій хоровій літературі. Жалко, що хтось її переробив на свій лад.

Третя пісня Укр. Січових Стрільців: „Ой, видно село" не надається на свято Шевченка, таксамо додаток „Стелися, барвінку" міг залишитися на инший концерт, а не на концерт-свято, поминки-смерти нашого ґенія.

Відспівання нашого національного гимну кінчало програму. І тут приходиться докинути слово: У нас звичай співати наш гимн так, як його дав нам наш композитор Вербицький. Гимн наш усім нам знаний; любимо усі його співати і цим разом почали ми враз із хором співати, але „погубилися", бо хор співав якусь „аранжіровку" нашого гимну, у якій перемінено мельодію.

Памятаймо, що таку річ, як національний гимн, зміняти не можна, бо це свята річ.

М. Гайворонський.

БРУКЛИН, Н. Й.

Попис танцюристів.

Наше братство Пр. Тройці, відділ 203 У. Н. С., устроїло 17 марта виступ танцюристів, получений з балем в Народнім Домі. На це братське свято прибули також члени товариства Запорожська Січ і товариства ім. Богдана Хмельницького. Погода сприяла, а тому гостей прибуло досить, зацікавлених виступом молоденьких танцюристів. По годині 5 пополудню піднесено куртину, і на сцену виступив гурток дітей в українських строях, котрі відтанцювали українські народні танці. Потім слідували міжнародні танці.

Цей виступ дітей усім присутним дуже подобався, а оплескам не було кінця.

Програму закінчив виступ гром. Ащенка і його дружини.

Володимир Яськевич.

Осип **Турянський.**

КОСТЬ БЕРЕ ДІТЕЙ НА ІСПИТ

I.

Господар Кость запросив на празник своїх дітей, між якими був теж наймолодший син, учень четвертої ґімназійної кляси. При кінці гостини Кость почав ось як говорити:

— Знаєте, діти, в мене вже нема ні сили, ні охоти далі господарити. Вже мені пора відпочати на старости літ разом із тобою, моя стара, правда? Я вас, мої діти, всіх рівно люблю і всіх рівно боюся. Длятого говоріть мені всі по старшині, хто з вас буде найліпше дбати про мене і про матір і котре з вас нас обоє найкраще поховає. Щойно після ваших слів я зміркую, кому з вас записати мої останні пять морґів поля.

Думка стати власником останнього батькового майна за ціну найкращих слів залоскотала розкішно душу найстаршого сина і млістю вдарила на його жінку, яка шепнула чоловікови:

— Обіщюй золоті гори!...

— Тату, — аж крикнув найстарший син і гарячково ловив одно слово наперед другого, — запишіть поле мені й ходіть разом із мамою до мене! Я вам не дам нічого робити. Ви будете в мене лиш люльку курити, а я сам буду вам її тютюном набивати. Я ходитиму коло вас як коло збитого — ока, я доглядатиму вас, як... як яйця... Я... я...

Тут перехопила його жінка:

— Тату й мамо! Я вам буду що дня наварювати й напікати, чого лиш ваша душа забажає. В мене їстимете все пироги зі самим сиром. А так вам їх маститиму, що топитися будуть у смальці або маслі. Ви обоє, тату й мамо, плавати в мене будете в ґаразді, гейби дві рибки по ставі.

— Тату й мамо, — почала замужня донька, — ходіть до нас! Я не знатиму, де вас посадити, я над вами розпадатися буду, я на вас хухатиму. Я вам варитиму пиріжки з мясомі з питльованої муки, я вам що дня курку заріжу і зварю.

Кость усміхнувся:

— Чуєш, стара? Коли ми курку їли? Раз тільки, коли я вмирав, а другий раз, коли курка вмирала... А тепер... подумай: з мене єґомость, а з тебе їмость...

— Тату, — запевнював зять — я вам це на письмі дам: ви, значить, мені поле, а ми вам що дня печену чи варену курку. Як захочете.

II.

Кость обкинув оком дітей і з ледве помітним притаєним усміхом сказав ось що:

— Все, що ви сказали, цікаве для мене. Але я ще цікавіший знати, котре з вас мене найкраще поховає... Кажіть по старшині.

— Тату, — говорив найстарший син — дай вам, Боже, ще сто літ прожити! Хто думав би про вашу смерть? Бо, як той казав, живий живе гадає. Але...

Невістка підхопила:

— Тату, — як би, борони Боже, ви вмерли — ох! Такий вам похорон справилиб, якого ще в селі не було! Ціле село збіжиться на ваш похорон! Плоти тріщати будуть і валитися від людського стиску й натовпу на вашім похороні. Всі святі в хаті вихилять голови ізза рамців і слухатимуть, як я буду плакати — заводити за вами, коли вже вас із хати виноситимуть...

Кость на те:

— Яка шкода, що я вже не почую твого плачу за мною... Ану, покажи мені тепер, як ти за мною плакатимеш?...

— Йой, тату, я стидаюся...

— Не стидайся, дитино. Уважай: пять морґів поля...

Пять горячих голок прокололо думки невістки й вона протяжно заголосила кремезним рапавим сопраном:

— Ой, татунцю наш, татуунечку милеееесенький! Нащож ви покинули цей світ білеееесенький?

— Не вий, як вовчиця! — сердилася донька. — Тато здорові між нами сидять, а ти заводиш, якби вони вже на лаві лежали! Ось вам, тату, невістка! Ходіть, тату й мамо, до мене.

Невістка ще більше розлютилася за те, що донька так нищила враження її ридання. Вона відрубала:

— Чи ти чула, що я не хотіла заводити, але послухала тата, бо так наказує четверта заповідь...

Донька відбовкнула:

— Плакати-заводити над живим батьком, як над мерцем... Гарна заповідь! Ходіть, тату й мамо, до нас.

Невістка боронилася:

— Тебе заздрість бере, бо ти не вмітимеш так гарно, як я плакати на татовім пхороні... Ти будеш лиш як недобита кітка: мяв-мяв-мяв...

— Не сваріться, діти, — успокоював Кость. — Плач на моїм похороні — це ніщо. Я хочу на своїм похороні паради, паради!...

— Тату, — говорив зять — як, не дай Боже, умрете, я вас найперше гарно обголю...

Кость засміявся:

— Кишені мені обголиш?...

— Борони Боже: бороду, тату.

Донька: — Я вас, тату, гарно скупаю на страшний суд і в нову білесеньку сорочку вберу вас...

Син: — А я, тату, на вас ґарні чоботи натягну і в нові-сіньке убрання вберу вас...

Невістка: — Я вам, тату, в головах дванацять свічок поставлю...

Донька: — Я вам, тату, в руки золотий хрест дам...

Зять: — Я вам, тату, аж чотири евангелії заплачу: одну в хаті, другу під лісом, третю за лісом, а четверту на цвинтарі...

Син: — А щож то наші тато не варті 12 евангелій і шістьох священиків з деканом на переді?...

Батько: — А матір забуваєте?...

Зять: Я, тату, лишу біля вашого гробу місце для мами...

Донька: — Щоб ви обоє вкупочці й по смерти лежали так, як укупочці жили...

Син: — Я поставлю вам, тату, великий камінний хрест і випишу ваше імя золотими буквами...

Зять: — Я обведу вашу могилу гарним живоплотом, аби ніяка людська нога ні жадна инша худоба вас не топтала...

III.

Тепер батько звернувся до наймолодшого сина, ґімназиста:

— Щож ти, сину, на все те скажеш?...

— Тату, я не хочу ніякого поля, ні не хочу навіть думати про вашу смерть. Ви, тату, довго будете жити, а як умрете, то я умру разом з вами.

Батькови ніздря затремтіли й він майже дико крикнув:

— Сину, ходи до мене!

Вхопив малого обома руками, підніс його до гори та, притуливши своє лице до його лиця, гладив його правою рукою по голові і сказав:

— Такі тепер часи настали, що воно так є: малі діти не дають спати, великі діти не дають жити. Цей мій малий студент має більше розуму й людськости в собі, ніж ви всі мої дорослі сини, доньки, невістки й зяті разом. Чому ні одно з вас не сказало: — Тату, не говорім про ваш похорон, бо, по перше, це не гарно, а по друге, хто знає: може ви, тату, нас поховаєте?... Га? Адже я ще здоров і дужий і думаю жити ще найменше 30 літ. Я вас усіх узяв на „аґзамен" і ви всі провалилися, лиш мій малий студент його здав. Тому я поле йому запишу.

По дорозі до дому найстарший син лаяв свою жінку ось як:

— Чому ти, як ворона, кракала над живим батьком замісць йому заспівати „Многая літа?" Пять морґів поля булоб за одно многая літа. Лиш подумати! Аяяй. Ех, бодай тобі заціпило! Ви, жінки, тепер маєте обтятий волос і обтятий розум.

А зять жалівся своїй жінці:

— Старий пхає тому смаркачеви в голову розум, а в кишеню маєток. Панич! А старші діти в нього останні. І чи є нині справедливість на світі?

ВАЖНА ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ФІЛЬМА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

буде ставлена цими днями в слідуючих місцевостях:

ГЕМТРЕМК, МІШ. — **ДВІ ВИСТАВІ:**

ЧЕТВЕР І ПЯТНИЦЯ, 4 і 5 КВІТНЯ, 1929.

МІЖНАРОДНИЙ РОБ. ДІМ 314 YEMANS STREET.

Початок точно о годині 8-ій вечером.

ДЕТРОЙТ, МІШ. — **ТРИ ВИСТАВІ:**

СУБОТА И НЕДІЛЯ, 6 і 7 КВІНЯ, 1929.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОСВІТНИЙ ДІМ, 4959 MARTIN STREET

Субота, 8 год. вечером, Неділя, 2 попол. і 7.30 вечером.

ПРИХОДІТЬ ТОЧНО НА ОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА РОБІТНИЧА ДІТОЧА ШКОЛА
при Українськім Робітничім Клюбі
— уряджує —

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
— ТА —
ПРЕДСТАВЛЕННЯ І БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО БЕРЕЗНЯ (МАРТА) 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

66-68 East 4th Street, New York, N. Y.

I.

КОНЦЕРТ

В КОНЦЕРТОВУ ПРОГРАМУ ВХОДЯТЬ:
Хор ім. Леонтовича, сольо на піяні, дуети, Діточий Хор, декламації, велика зі 40 осіб мандолінова орхестра і живий образ — „Радянська наука".

II.

Представлення в одній дії, під назвою:

ПРОГУЛЬКА

III.

БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ

Початок точно в годині 7-мій вечером.
Вступ 65 центів.

Всі, хто хоче чути й бачити сю обширну й прекрасну програму, повинні прийти на час, щоби захопити місце.

75 Комітет.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА",
103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Святочні картки, прикрашені вишивками, наспіли зі Львова.

Появилося ч. 4 гумористичного часопису **„Зиз"**; прийшло зі Львова.

Світ, ілюстрований журнал, ч. 2 за 1929 рік, також щойно наспів зі Львова. Таксамо ріжні політичні і господарські газети.

З Києва наспіли ріжні мистецькі газети.

Слідуюча українська програма на радіо відбудеться в неділю, 7. квітня. Хто хоче знати програму наперед, нехай напише до Сурми.

ВІДВІДАЛИ СІЧОВИЙ БАЗАР між иншими:

М. Лучкович, посол до канадійського домініяльного парляменту в Оттаві, відвідав Січовий Базар, щоби засягнути інформації про український книжковий рух та про инші справи. Розмовляв цілу годину. Сказав між иншим, що національний рух межи канадійськими Українцями без порівнання живіщий і більш реальний ніж межи Українцями в Злучених Державах. Яко доказ навів факт, що книжковий рух так розвинений межи Українцями в Канаді, що тамошні українські книгарні дорівнують своїм виглядом пересічним канадійським книгарням.

Федір Бражник, артист-маляр щойно вернув зі своєї поїздки по українських землях в Европі. Про Україну висловився, що національне українське життя там в повнім розгоні. В його ріднім селі є 3 елементарні українські школи і одна семирічна; всіх учителів є 17. По містах жидівський елемент лучиться з Москалями і в той спосіб надають російсько-московський характер містам. В Київ урядові написі на вулицях українські. На залізничих стаціях написі українські, а під ними московські, на приклад: „жіноча чепурня" — „женская уборня"; „окріп" — „кипяток", і т. п., а стація виразно названа: Київ — Кієв, Біла Церква — Белая Церков і т. д. Показував гроші, паперові, на котрих напись російська, а побіч неї, як колись на австрійських банкнотах, написі: українська, татарська, грузинська і т. д.

Ілля Гузар з Ню Йорку приходив за Літ. Науковим Вістником. **Никола Галагін** з Пасейку за драмою „Млин".

Др. А. Т. Кібзей з Дітройт, Миш., закупив словарі: італійсько-англійський, французько-англійський і німецько-англійський. При сій нагоді д-р Кібзей повідомив, що їде на дальші студії до Европи, а саме: до Голяндії, Франції (Парижа) і Австрії (Відня). Хоче спеціялізуватися в лїченню жіночих недуг.

Олекса Кібюк з **Елмгорст, Л. Ай.**, купив Бронсвік редіо, тому, що найчистіше грає.

А. Станчак, **Менчестер, Н. Г.**, завсїди спроваджує рекорди і ортофонічні Віктролі, котрі найлучше грають для своїх костумерів.

Ів. Стадник з Бронкс прийшов за Маджестик редіом, але як почув Бронсвік Комбінейшен так змінив думку; саме редіо не задоволить української душі.

А. Коник з Бетлегем, Па. Приїздив своїм автом за новим товаром для свого стору. Найлучше подобались йому нові комбінації, котрих закупив щось дозен. Він так само хоче продавати Українцям що найлучші редія, котрим легко буде дістати кожду українську програму. Таксамо Ів. Коба з **Когус, Н. Й.**, бажає повідомити своїх людей в околици, що як буде слідуюча українська година на редіо, то хто хоче добре послухати, хай зайде до його стору.

НА ТАРАСОВІМ СВЯТІ

НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ

хочете виступити з патріотичною мовою, купіть собі

ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ

о. М. КІНАША

Ціна книжки з пересилкою 1 доляр.

Зємовляти:

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Zonite
For pyorrhea

For prevention against gum infections, use Zonite, the new powerful antiseptic. Also guards against colds, coughs and more serious diseases of nose and throat.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весіля, хрестини, і другі оказії. Удавайтеся до нас!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
45 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

ДО МОЇХ ЗЕМЛЯКІВ І ВСІХ УКРАЇНЦІВ!

Ще раз отсим подаю до відома, що маю дуже добрі і наймоднїйші сезонові

ЧЕРЕВИКИ

Для цілої родини у мене дістанете по низькій ціні і гарантовані. Запамятайте адресу: 67—

ВАСИЛЬ ГОЛДА

216 — 9-та ЕВНЯ, при 23-ій ул., НЮ ЙОРК, Н. Й.

Tel. WATKINS 10348.

Стор отворений від 8-мої рано до 10-тої вечер, а в суботи до 11-тої вечер.

ДОЛЯРИ

ПОСИЛАЄМО по значно зниженій ціні ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті в краю.

ДО АМЕРИКИ спроваджуємо жінок і дітей навіть до тих, що не мають горожанських паперів на підставі нового закона.

АТЕСТАЦІЯ нотаріяльних документів та полагоджування СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ. Контракти, повновласти, афідевіти, пашпорти та перміти.

ПРОДАЄМО ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

ВИШУКУЄМО назви кораблів і день приїзду до Америки.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу 298—

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евню А), NEW YORK, N. Y.

ОТВОРЕННЄ УКРАЇНСЬКОГО СКЛАДУ УБРАНЬ

Повідомляємо наших знакомих клієнтів і цілу українську кольонію про отвореннє

СКЛЕПУ З МУЖЕСЬКИМИ УБРАННЯМИ

Маємо на складі весняні моделі для мущин і хлопців, пальта і убрання ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ.

Прийдіть і огляньте наш великий вибір.

ONDRIS CLOTHING CO.,

113 AVENUE A, при 7-мій улиці, NEW YORK CITY

Телефон: Orchard 1667. 63—

АГЕНТИ

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА ЧОРНИЛА

пошукує агентів по цілій Америці. Добрий зарібок. Можна працювати вечерами.

1. Уживаючи наше чорнило, не потребуєте зовсім бібули: воно висихає сейчас, як ним пишете. Се новий винахід опатентований нами.
2. Наше чорнило ніколи не зміняє краски.
3. Не розпливається у воді.
4. Не є дороще від звичайних чорнил, що є на маркеті тепер.

Просимо писати до нас по проспекти і зразки чорнил. Інформації висилаємо негайно.

Фабрика літом буде перенесена на НОВУ УКРАЇНУ, де буде збудована нова фабрика.

Писати просимо на адресу: 69—

SELF BLOTTING INK CORP.,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ

СВЯТОГО ОТЦЯ МИХАЇЛА

предкладає свої лікарства на слідуючі слабости:

РОСТИТЕЛЬ ВОЛОСЯ Д-ра КЛАРА

Ґарантуємо, що знищить порхлї, застановить випад волосся і обновить новий ріст волосся на лисині. Пробна бутелька $3.00

МАСТЬ на еґзиму, лишаї і прищі на тілі. Пачка $2.00

КРЕМ І МИЛО ДЛЯ КРАСИ ЛИЦЯ

від прищів, угрів, веснянок, морщин і слідів віспи. В пару днях лице молоде, чисте і гарне в женщин і мущин. Ціна $1.25.

КРАСКА НА СИВЕ ВОЛОССЯ
всіх кольорів. Нешкідливий. Бут $3.00.

УСУНЕННЄ ВОЛОСЯ. Без бритви усуває волосся сейчас. Нешкідливий і чисто у мущин і женщин. $1.00.

СКЛАД ЛІЧНИЧОГО ЗІЛЛЯ І КОРІННЯ для женщин і мущин на внутрішні слабости та перестуду, жолудок і нечисту кров. Пачка $2.

ПІҐУЛКИ НА СОЛІТЕРА І ГЛИСТИ. (Іх признаки) брак апетиту, тягість у грудях, нахил на воміти. Ціна $5.00.

РЕВМАТИЗМ. Натирання ревматизму, ломання тіла, рук, ніг і крижий. Бутелька $2.00

БАЛЬЗАМ НА КАТАР ЖОЛУДКА. гази, здуття, реґулює і чистить жолудок. Бутелька $2.00

БАЛЬЗАМ ТОНІК, чистить і будує кров, дає силу і апетит. Бут. $2.00

БАЛЬЗАМ НА КАШЕЛЬ, простуду, хрипку і задих. Бут. $2.00

Кромі наведених лікарств, приготовляємо лікарства на ріжні другі слабости для мущин, женщин і дітий. Пришліть гроші на лікарство, яке хочете, а ми сейчас вишлемо його. ПИШІТЬ ПО КАТАЛЬОҐ НОВИХ ЛІКАРСТВ БЕЗПЛАТНО. Пишіть ясно за вашу слабість. Лікарства посилаємо всюди. Гроші і письма адресуйте: 286—

ST. MICHAEL MEDECINE CO.

BOX 797, Dept. S. W., CHICAGO, ILL.

Купіть собі УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ (скрипка і піяно). Пригодяться вони напевно Вам і Вашим дітям. Ціна $2.00.

Продає за готівку:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На будівлю Народного Дому в селі Дичкові, пов. Тернопіль.

Наші родимці з села Дичкова звернулися до нас за допомогою на будову дому читальні „Просвіта".

Односельчане з Дичкова, що мешкають в Нюарку, відгукнулися на прохання братів і приступили до збирання жертв. Добровільні датки зложили: П. Писаренко 25 долярів; М. Нитка 20 долярів; М. Павлусь та Й. Крук по 15 долярів; Г. Маньківський, Й. Павлусь, Г. Ґулька, Ан. Ґулька, Юст. Ґулька, Олена Ґулька, Анна Біловусь, Гр. Васусь, Дм. Малецький, А. Польний, П. Дудикевич, А. Копачівський по 10 долярів; Д. Чикал 6 долярів; П. і М. Козаки, Г. Маньківський, Г. Желінський, П. Вівчаровський, Дм. Хрущ, В. Вівчаровський, П. Димидась, М. Ґурський, І. і М. Осіпінські, М. Пласконіс по 5 долярів; Анна Карпа, П. Канарок, Я. Маркович по 3 доляри; М. Ґулька, П. Висоцька, Дм. Писаренко, А. Голосівський, Т. Аґрест, І. Місько по 2 доляри; С. Ходачок, Т. Тлумацький по 1 долярови; В. Плакса 50 цнт. і двох Українців з Великої України 2 доляри. — Пр. тов. Тернопільщина виасиґнувало зі своєї каси на цю ціль 10 долярів. З трох балів, котрі відбулися заходом дичківських громадян, осталося чистого приходу $229.72. Зі збірок прийшло $216.50, а з тов. Тернопільщина $10. Дрібними датками прийшло $6.50 та проценту $13. Загального приходу було $535.72. З того пішло 4 доляри на оплату посилки грошей, а 531 долярів вислано на руки комітету в селі Дичкові, а 72 цнт. осталося в комітеті.

Просимо односельчан села Дичкова, що мешкають по ріжних місцевостях Америки, поспішити зі своїми щирими жертвами на таку культурну ціль, як Народний Дім.

Жертви просимо слати на руки комітету в Нюарку, Н. Дж., або впрост до села Дичкова на руки голови будівельного комітету, Миколи Димидася.

За комітет в Нюарку, Н. Дж.:
П. Писаренко, М. Паслусь.
Адреса: **Michael Pawlus,**
88, Broom St., Newark, N. J.

УКРАЇНСЬКА КВІТЯРНЯ

— під числом —

125 EAST 7th ST., NEW YORK CITY

поручає цвіти на всі нагоди як на: гарні букети на весілля, вінці погребові, а також цвіти вазонові, як: рожі, лілії, цвіти тяті і много инших.

Замовлення виконує скоро і ціни умірковані.

Поручаючися ласкавій памяти, остаюсь з поважанем 42—

Д. М. Колісник, власт.
TOMPKIN'S SQUARE FLORIST.

ЖИТТЯ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЦИХ ТРЬОХ

НИРОК—ПЕЧІНКИ—МІХУРЯ

Поверх 200 літ правдива Gold Medal Haarlem Oil вважалася головним лікарством на недомагання, що походять з цих органів. Його брати легко і приємно. Спробуйте сьогодні. В 3 величинах; в кожній аптиці. Дивіться за назвою "Gold Medal".

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґечі. Шери: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голоситься до контроґобудь з понизших урядників: **І. Лисак, предс.**, 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; **М. Брудер, секр.**, 17 Market St., Newark, N. J.; **Т. Каськів, касієр**; 600 High St., Newark, N. J.

Коли справляєте яку небудь оказію (парті) як роковини своїх дітей, або так коли хочете забавити весело гостей в своїй хаті, лиш закличте мене, я прийду з камерою і готовими найновішими фільмами „Чалі Чаплін" і т. п. за 2 доляри будете мати в хаті „мувес". **Іван Подлесний, 103 Евню А.,** New York. Dry Dock 3752.

АГЕНТИ — $50 тижнево, продаючи сорочки. Не треба гроший ні знання. Комісове згори. Зразки даром. **Madison Products, 562 Broadway, New York City.** 286—

ПТ. ЗЕМЛЯКАМ-ГАЛИЧАНАМ з повітів Коломия, Печеніжин, Коссів, Снятин і Городенка поручається користати в правних зносинах з услуг нашого адвоката Д-ра Кирила Трильовського в Гвіздци коло Коломиї. Віддані йому до переведення справи правничої натури переведе він скоро і солідно. — Адреса: 57—

Dr. K. TRYLOWSKYJ
Gwozdziec ad Kolomya, East Galizien, Poland.

МОЖЕТЕ ЗАРОБИТИ $4,000 ЗА ЛІТО. По причині слабости продається на березі моря літня торговля, котра принесла минулого року $7,000 доходу. Ціна за винайм і урядження $3,200.

V. KRUGLAK,
151 AVENUE A, NEW YORK CITY. 75,8

БРАТТЯ УКРАЇНЦІ! Єсли хочете свою фарму, лоти, заміняти в Нюарку за дім, або позичити гроший, або полагодити деякі нотаріяльні справи, прошу ласкаво голоситись до: 75-6

MICHAEL MOOLICK,
24 Badger Ave., Newark, N. J.

ФАРМА на продаж. 15 акрів, дві милі від залізничої стації в **Bath, N. Y.**, дім на 5 кімнат, стайня, стодола, два курники, шопа на машинерію, дровітня, кільканацять старих овочевих дерев, дуже добре надається на курячу фарму. Продається дуже дешево.

ТЕОДОР НАКОНЕЧНИЙ,
6395 Floyd Ave., Detroit, Mich.

КОНКУРС.

Українська греко-кат. Парохія Преч. Діви Марії в McKees Rocks, Pa., пошукує дякоучителя. Мусить бути характерний, тверезий, добрий дірiґент, охочий до праці, себто: давати театральні вистави, уряджувати концерти і провадити українську діточу школу. Платня після умови, посада до обняття від 25-ого квітня 1929. Некомпетентні хай не подаються. Зголошуватись треба на адресу: **ST. MARY'S UKRAINIAN GR. CATH. CHURCH, 116 Ella St., McKees Rocks, Pa.** 75—

ПРОДАЄ
ДОМИ
В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
Українська Фірма
S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY,
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН.

Деревця овочеві (щепи) всякого рода, рівнож дерева тінисті, корчі оздібні, рожі, виногради, живоплоти і т. п. Усі дерева є інспектовані через State Mass. і гарантовані, що як котре не прийметься, дається безплатно друге. Пишіть по цінник: 39—

SHABAN NURSERY,
ДМИТРО ШАБАН, власт.
27 ARTISAN STREET,
WILLIMANSETT, MASS.

АКУШЕРКА З ДОКТОРОМ.

Житомирського Шпиталя для Породів і Київського Александровського Зайцевського Шпиталя. Я маю свій офіс з доктором. — Поради і поміч.

B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається переглядненням абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; переправаджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ!

ПО ДУЖЕ ПРИСТУПНІЙ ЦІНІ.

Продається по причині виїзду спільника. Земля чиста без корчів, вироблена, бо управлювана вже роками. Фронт землі до головної стейтової бетонової дороги, котра йде з Мілвіл до Бриджтон, Н. Дж. Електрика, газ, вода, стріткара і боси їдуть попри землю, 10 хвилин їзди з центра міста від Сити Гол, Мілвіл, Н. Дж. Дуже добре місце, бо є всюда получення і надається до всього.

Продається від 5 акрів і більше, по дуже приступній ціні. По близші інформації удаватись листовно або особисто на адресу: 74-5,80

M. RYBAK,
909 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ПОВІДОМЛЕННЯ

МИХАЙЛО РАДИК

АДВОКАТ
переніс свій офіс
ПІД Ч. 853 BROADWAY
ріг 14. ул., NEW YORK CITY
Вечерами отворено до 8. год.
Адреса:
MICHAEL RODYK
COUNSELOR AT LAW
853 BROADWAY, NEW YORK, N.Y.
Tel. ALGONQUIN 9886.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
167 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

DR. ZINS

(СПЕЦІЯЛІСТ, ВІД 28 ЛІТ)
КРОВНІ, ШКІРНІ І НЕРВОВІ ХОРОБИ.
ЖОЛУДОК, КИШКИ, СЦІЯТИКА ЛЕГЕНІ, БРОНКІТІС, ШКІРНІ ВИКИДИ.
ЗАГАЛЬНЕ ОСЛАБЛЕННЄ ТА ДРУГІ ХОРОБИ УСПІШНО ЛІЧЕНІ.

МОЇ ОПЛАТИ УМІРКОВАНІ.
ПОРАДА ДАРОМ ДОВІРОЧНА.

ЕҐЗАМІНАЦІЯ КРОВИ І X-RAYS.

110 EAST 16th ST. N. Y.
межи Irvington Pl. і Union Square
Ценно 9—8 P. M. Неділі 9—4 P. M.

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING,
WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жаданнє, даром. Напишіть також над яким винаходом працюєте тепер і пришліть нам шкіц і опис до перегляненния, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признання, умірковані ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

СТЕРЕЖІТЬСЯ ІНФЛЮЕНЦИ

катару отяжілости, кашлю болів тіла; ось їх ознаки:

КОЛИ ТЕРПИТЕ

від кашлю, бронкітіс, катару, простуди, астми, сухіт чи других віддихових орґанів, се знак слабого організму, який податний сим слабостям. Коли у вас є сі познаки, пишіть сейчас по

СВЯТОГІРСЬКИЙ ЗІЛЬНИЙ ЧАЙ

д-ра Ф. І. Сімановського, котрий є зладжений з подивляючого зілля. Тисячі людий в Европі і Америці завдячують своє здоровлє сему Чаеви. Найбільші медичні знавці говорять, що сей Чай є найліпшим на грудні недомагання. Тисячі вдячних листів маємо, а люди відпоручають його один другим. Ціна $1.20 за пачку. Присилайте належитість згори, або 10 ц. на посилку, а за Чай заплатите при відборі. Пишіть до

E. G. HERB CO., Dept. 30,
784 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
ПОТРІБНО АГЕНТІВ.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

